

HASSELBLAD KAMERAET

og dets skaber

I forbindelse med det svenske Riksförbunds årsmøde i Gøteborg fornylig havde dette blads redaktør lejlighed til at bese Hasselblads kamerafabrik i Gøteborg, Skandinaviens eneste kamerafabrik i internationalt format.

Den smukke og meget moderne fabrik, der beskæftiger ca. 150 arbejdere har i løbet af få år skabt sig en sikker position indenfor kameraindustrien og det særprægede HASSELBLAD kamera har nået international berømmelse og anerkendelse, hvilket bedst ses af den omstændighed at det, især i den tyske fagpresse gang på gang får hæftet betegnelsen »Drømmekameraet« på sig.

I stedet for tilfældige og spredte indtryk fra besøget, således som de nu kan opfanges ved en hastig rundgang, vil vi fortælle lidt om kameraets tilblivelseshistorie.

Den daværende præsident J. G. Dombroff i verdens største fotofirma, Willoughbys i New York indbød i oktober 1948 verdenspressen til en forevisning i den eksklusive Athletic Club. Der præsenterede Victor Hasselblad det nye Hasselblad kamera, resultatet af et næsten 10-årigt arbejde. Det svenske kvalitets kamera fik en fin modtagelse. En af USA's fornemste fotojournalister skrev: »Dette er den største internationale nyhed på fotomarkedet siden småbilledkameraet kom frem.«

I de år, der er gået siden har »Hasselblad« befestet sin position hos fotofolk over hele verden. Det er for tiden ude på 50 forskellige markeder. Blandt køberne findes mange af fotogra-

fiens fornemste navne, videnskaben er stærkt repræsenteret og blandt amatørerne møder man mange af de mest entusiastiske, folk som gerne forsager en del for at kunne betale 379 dollars for et kamera med Hasselblads muligheder. Victor Hasselblads dristige eksperiment med at gøre »noget helt andet« på kameraets område har indtil nu været fulgt af held. Salgskurven i hans foretagende peger opad, og man indretter sig på produktion i store serier.

Fotolinien i handelshuset Hasselblad går tilbage til 1885, da en Victor Hasselblad i en tidligere generation på sin bryllupsrejse til London købte et kamera. Han blev så glad for fotografering, at han begyndte at indkøbe fotografiske artikler til sine venner — tørpladen var netop da kommet frem og havde muliggjort det for amatører at fotografer. Forretninger med fotoartikler i Sverige var få. I Stockholm fandtes to, i Malmø en og i Gøteborg ingen. Følgen blev, at Victor Hasselblad i familieforetaget F. W. Hasselblad & Co. i Gøteborg, et grossistfirma i manufakturbranchen, grundlagt i 1841, tog forhandlingen af fotomateriale op. Han stillede til at begynde med ikke store forventninger til fotodetailafdelingen, blot den kunne give tilstrækkeligt til at dække omkostningerne ved hans egen hobby var han tilfreds. Fra dette beskedne udgangspunkt voksede fotoafdelingen hos Hasselblad til at blive den største i Norden både i grossistledet og ved en mængde detailforretninger.

Hasselblads flyverkameraer.

Da det i 1940 blev nødvendigt med en svensk fabrikation af flyverkameraer var det ganske naturligt, at flyvevåbnet vendte sig til Hasselblad og animerede ham til at sætte en fabrikation i gang.

Hvad Victor Hasselblad ikke ved om al verdens kameraer er ikke værd at vide. Han har

selv prøvet de fleste. Ligesom sin farfar er han i høj grad fotointeresseret. Det, der specielt har givet ham interessen fra de tidligste drengeår er fugleinteressen. Han har skrevet flere fuglebøger med egne optagelser, bl. a. »Flyttfågelstråk« (Trækfugle) bygget over egne ornitologiske studier.

Victor Hasselblad gik i gang med opgaven og startede et lille værksted for tilvirkning af flyverkameraer i Gøteborg. Det galdt om at fremstille et kamera uden de mangler, der hæftede ved de tyske og amerikanske og flyvevæsenets teknikere og Hasselblads konstruktører lagde deres kloge hoveder i blød og løste opgaven.

Der blev arbejdet hårdt hos Hasselblad for i en kritisk periode under de første krigsår at få de ønskede flyverkameratyper frem, og det lykkedes.

I denne atmosfære groede en gammel tanke frem hos Victor Hasselblad, nemlig den at fremstille et svensk amatørkamera helt anderledes end de tidligere kendte og helst bedre. De første udkast kom allerede i 1944. Kameraet voksede frem i et sammensvejset arbejdsfællesskab, hvor Victor Hasselblad var manden med ideerne og ingeniørerne Einar Cronholm og Percy Svensson stod for konstruktionen og direktør Allan Gertvall planlagde produktionen. Man var fra begyndelsen klar over, at det ville tage mindst 10 år at konstruere et godt amatørkamera.

Det var i det hele taget et arbejde på langt sigt, da man ikke kunne tage nogen anden kameraproduktion op i tilslutning til flyverkamerafabrikationen. Flyverkameraerne var relativt grove indretninger, det planlagte amatørkamera et stykke finmekanik, og for at slå bro over til den tænkte fredstidsproduktion begyndte Hasselblad i 1944 at fabrikere pendul- og lodurværker i højeste klasse. Urene var vejen ind i finmekanikken, en lærlingeuddannelse for personalet. I årene 1945—1948 fremstillede Hasselblads cirka 70.000 pendulurværker, der leveredes til Malmø-firmaet »Rätt tid« og indgik i en eksport til Sydamerika.

Hasselblad blev USA-sensation.

Det tog imidlertid ikke som ventet 10 år at konstruere det nye Hasselbladkamera. Det blev

gjort på 5. I efteråret 1948 var det klar og det blev uden tvivl en stor nyhed på kameramarke- det. Det, der i særlig grad imponerede fotofolk var 1)) den løse rullefilmkassette, der muliggør øjeblikkelig udskiftning af film, f. eks. fra sort/hvid til farve, 2) den rustfri stållukker, fremstillet af Sandvikenstål i en tykkelse af kun 0,016 mm, som tillader en eksponeringstid af 1/1000 sek., 3) udskifteligt objektiv og let udskiftelig lyskakt, 4) indbygget anordning for lynlysfotografering, kameraet er med andre ord fuldsynkroniseret.

I oktober 1948 var det parat til at præsenteres af Willougby's i New York. Man indrettede sig efter det amerikanske marked som det mest købekraftige og med de største muligheder for afsætning af et relativt dyrt amatørkamera.

Premieren i Athletic Club og senere ved en fotoudstilling i Cleveland lod intet tilbage at ønske. Kameraet blev lige fra begyndelsen en succes. Ingeniør Cronholm, der har lagt hele sin sjæl i konstruktionen beretter om et af sit livs store øjeblikke. Det var, da han dagen efter præsentationen for pressen gik en tur i Central Park med kameraet for at finde motiver. Da kom der en mand med iltogsfart hen imod ham og udbrød: »Is that the new Swedish reflex? Der samlede sig snart et helt lille opløb af nysgerrige, der ville se på kameraet, som i morgenaviserne var blevet betegnet som den store sensation på kameraområdet.

Starten var god, men slaget ingenlunde vundet dermed. Der var mange problemer og i de første år var det vanskeligt at få større serier frem.

Men i dag? Ja, lad os foretage en rundgang i fabrikken ved St. Eriks Torg 3. Måske overraskes man mest af hyggen i disse hypermoderne værkstedslokaler, der spænder over 2.500 kvadratmeter. Specialværktøjerne dominerer: Boremaskiner, skarphedsprøvere, sindrigt presseværktøj, automatiske eksponeringstestere, specialmikroskoper, urmagerluper etc. er uundværlige hjælpemidler for de 150 arbejdere, der er beskæftiget i produktionen. Men der kræves finmekanisk be-gavelse over middel for at klare jobbet. Omkring 900 skruer, møttriker, aksler, tandhjul og andet småpilleri er en del af det materiale, der i Sveriges eneste, men i verdensklasse udrustede kamerafabrik bliver sat sammen til en gøteborgs stor-

✓
slager på det svenske eksportmarked. Det er en præstation, som afkræver respekt, at fabriken på så kort tid har kunnet tage konkurrencen op med de store tyske og amerikanske fabrikker i denne krævende specialbranche.